

HVA MÅ GJØRES

AVISA TIL
NORGES KOMMUNISTISKE STUDENTFORBUND

NR.1 — 1985

PRIS KR.1,-

SINATRAS VEI TIL UTDANNING?

Frank Sinatra tenkte sikkert ikke på utdanninga i Norge da han gjorde suksess med slageren «I did it my way»,- jeg gjorde det på min måte. Like fullt passer Frankies beskrivelse som hånd i hanske på et utdanningssystem som i stadig større grad legger ansvaret for utdanning over på den enkelte: Finn individuelle løsninger. Høyre er på markedet med sin melding om «Høyere utdanning». Den er et dokument som klart understreker ønsket om å privatisere høyere utdanning, samtidig som den bærer bud om ei kvalitetsmessig dårligere utdanning. Høyre fortsetter der Arbeiderpartiet slapp, til tonene av Frank Sinatra.

SIDE 3 OG 4

—Bryt ned barrierer

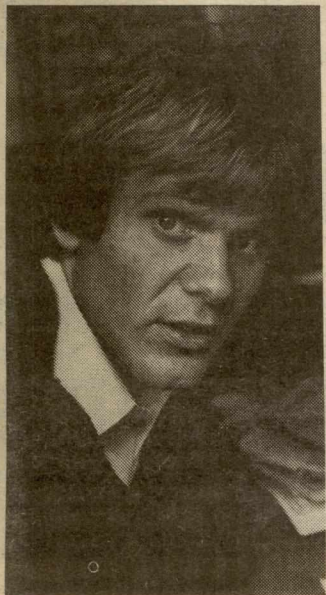

FOTO: BERNT EIDE

«Forskningspolitikken må bidra til å bryte ned barrierene mellom forskningsmiljøene og næringslivet». Dette sa Kåre Willochs personlige sekretær Terje Osmundsen (bildet) til Aftenposten for en tid tilbake. Osmundsen kom også inn på at regjeringen vil gjøre det lettere for forskere å starte egen næringsvirksomhet, i tillegg til at det bør bli større adgang for universiteter og høyskoler til å ta oppdragsforskning.

SIDE 3

Utdanningsprogram

Om Elvis Costello (bildet), vil like det nye utdanningsprogrammet til Norges Kommunistiske Studentforbund vites ikke. Men programmet meldes på

SIDE 2

«I did it my way». Frank Sinatra her i plettfri utøvelse, og ikke i tvil om Hva som Må Gjøres: Ta ansvar og gjør det på din egen måte. Stol ikke på Lånekassen eller myndigheter. Fei all tvil til side og sett i gang. Om tjue år vil du nok finne ut at den etter hvert aldrende mester hadde rett...

Jentene er overalt!

I industrien, på skoler, ved kjøkkenbenken, på universitetene. Jenter er overalt! Men det er ennå langt fram før jenter slipper fram på linje med mennene. Kvinner er dobbelt undertrykt, men har også dobbelt grunn til å slåss. Mot den daglige undertrykkinga, mot pornoen og dens kvinnesyn og mot at kvinner skal miste arbeidet. Kvinner må også slåss for offensive krav som for eksempel sekstimers-dagen. Ikke minst må jenter slåss for for et anna samfunn.

Jentene forandrer seg og blir tøffere...
BAKSIDA

Bilde fra boka «Kvinner selv» av Birgit Wiig.

Stryk-skandale i Bergen

BAKSIDA

Kvalitetsløs utdanning?

Verdens største protestkort mot dårlig studiefinansiering? I alle fall avsendt med to spesialbærere fra Postverket i mars 1984. Adressert til Kirke og Undervisningskomiteen fra studenter i økonomisk utføre. FOTO: OLA SÆTHER

Nytt utdanningsprogram

Norges Kommunistiske Studentforbund har avholdt sitt landsmøte. Et rykende ferskt program om høyere utdanning var blant de konkrete resultatene av dette møtet.

— Programmet skal foreligge til utdanningsuka, lover den nyvalgte ledelsen. I dette programmet tar NKS sikte på å analysere utdanninga sin plass i det kapitalistiske samfunnet. Vi prøver å vise motsetninga mellom behovet for å ha ei utdanning som sikrer samfunnet den nødvendige utvikling og at denne skal koste minst mulig. Dette var et problem både for DNA- og høyere regjeringa. Borgerskapet er først og fremst opptatt av at utdanninga skal være profitabel, tendensen de siste ti åra har vært klar.

Opp til den enkelte

Stadig nye reformer som har gått i retning av å gjøre utdanninga billigere, dårligere, kortere og mer tilpassa næringslivets behov.

Det viktigste som skjer i dag er at regjeringa prøver å løpe fra sitt ansvar for utdanninga. Sjøl om utdanning er ei investering for samfunnet prøver politikerne å gjøre dette til et ansvar for den enkelte.

Kampen for å bedre studentenes økonomiske kår må ha som mål å frita studentene for det økonomiske ansvaret for utdanninga.

— Men vi ønsker også å stille faglige krav til utdanninga.

— Som kommunister vil vi kreve et faglig innhold som gir oss størst mulig sann kunnskap om naturen og

Vil studentene snu ryggen til Norges Kommunistiske Studentforbund sitt nye utdanningsprogram? Nei, mener NKS, dette må studentene lese... FOTO: LEIF GABRIELSEN

samfunnet. Det betyr å styrke grunnforskninga, — undervisningstilbudet og de øvrige rammevilkåra for læring.

Demokrati

En annen forutsetning for å styrke studentenes materielle og faglige betingelser er å styrke de demokratiske rettighetene. Studentene trenger mer enn noen gang ei sterk organisering, men mange krefter står i veien for dette.

— Dette skulle være noen stikkord for hvilke spørsmål det nye utdanningsprogrammet tar opp. Som marxister vil vi først og fremst forstå for å kunne forandre, vi håper at programmet kan bli en spore til handling sier NKSerne som altså lover det nye programmet til utdanningsuka.

Sentralstyret i NKS

Universitetene, Høyere Utdanning og Forskning går gjennom store omlegginger. Det produktet som nå blir lansert bør bli sett på med den ytterste skepsis. For i motsetning til i vanlig produksjon settes det ikke opp et eneste kvalitetskriterium. Her gjelder bare en vurderingsmåte: produser billig, selg billig — markedet er ikke ute etter kvalitet. Derfor: på med munnbind og neseclupe — dette stinker det av. Høyre har laget en utredning om «Høyere utdannelse», men hvis det er noe så preger denne så er det i hvert fall ikke «dannelse».

Av EYSTEIN JANSEN

Utredningen til Høyre kan kort oppsummert karakteriseres som:

— Et pengesugersk angrep på studentvelferd og studieforhold.
— Et byråkratisk åtak på frihet til å velge fag, eksamensform og studievei. Et grått, sosialdemokratisk syn på utdanning.
— En endimensjonal tilpassing av høyere utdanning til markedsbehov. Det er heldigvis ikke vanskelig å belegge disse karakteristikkene.

«Akseptabel studentøkonomi»

Høyre oppsummerer at studentøkonomien er akseptabel, og fortsetter den gamle DNA-tradisjonen med å stegvis bygge ned det som fantes av sosial studiefinansiering. Siste statsbudsjettets nedbygging av stipendandelen, var et nytt steg. Med god hjelp fra visse studentpolitikere er det bygget opp en fleksibel studiefinansiering som passer utmerket til å nå det som må være målet for politikken: Utdanning er helt ut en privatsak. Har du ikke lomme-penger fra pappa — så vær-sågod jobb på si.

I denne utredningen er de bekymret for at studentene bruker for lang tid på studie-ne. «Uøkonomisk», gryntes det fra statssekretærene (de facto og in spe). Men medisinen er selvsagt ikke å sette studentene økonomisk i stand til å bruke dagen til studier framfor deltidsarbeid. Nei, her skal det sanksjoneres skikkelig. Pensum må ned, kontrollen med studieprogresjon må økes, studieoppleggene må samkjøres og bli strømlinjeformet. Her trasker det tunge byråkrater.

Sentralisering, effektivisering av ressursbruk og samordning er viktige nøkkelord for Høyre. Dette betyr nedlegging av studietilbud «som

det ikke er marked for» (men kanskje ennå behov for?) særlig på Pedagogiske Høyskoler og Helseutdanning. De ønsker også på død og liv en harmonisering av alle karakterer og eksamensformer. Eksamensformer som studentene har kjempet gjennom, f.eks. gruppe- og hjemme-eksamen, bestått — ikke bestått som evaluering vil de ha bort. Her teller sparekniven mer enn hensynet til læring og fordyping. Ideen om skoleeksamenens fullkommenhet sitter hardt i — og lar seg tydeligvis ikke rokke av all vitenskap som viser det motsatte.

Vekst og kvalitet?

Teknologi, data, olje, økonomi er utpekte vekstområder. Dette er jo i og for seg viktige områder som fortjener styrking. Men fra Høyres side stilles det bare rene kvantitative mål. Og gjennom den økonomiske skruetikken universitetene er lagt i betyr dette en utbygging av skolepregede studietilbud etter kurssystemet. Der en tar brokker av eksisterende fag og bygger opp nye kombinerte studieveier (f.eks. økonomisk/administrativestudier, teknologisk orienterte studier, og mediastudier.)

Faglig dybde, teori og kritikk forsvinner ut, og marked og økonomi drenerer studentstrømmen til de nye studieretningene. Dermed splittes fagmiljøene opp, og standarden senkes. Dette henger sammen med den stadig svakere stillingen til grunnforskningen ved universitetene, og totalt sett ser vi konturene av et helt annet universitet.

Studentene tilbringer mye tid utenom institusjonen. Delvis vil dette skje gjennom deltidsarbeid, og delvis gjennom at stadig flere vil ta hovedfag som prosjekthjelp ved anvendte forskningsinstitusjoner utenfor uni-

versitetene.

Studietid, eksamener, studielengde vil bli mye nøyere normert og kontrollert, og de store fagenhetene vil bli brutt ned. Det vil bli stadig mindre kontakt mellom aktive grunnforskningsmiljø og den undervisningen som blir gitt.

Begrepet kunnskap blir erstattet av begrepet redskap. At dette undergraver utviklingen av innsikt og kritisk tenkning bør alle være klar over.

Formannen for de blå studentene, Fredrik Carlsen sier i et innlegg som har stått i studentavisene i det siste (Bl.a. StudVest 1.85) at det trengs en ja-fase i studentpolitikken «en udogmatisk holdning til å vurdere fagkombinasjoner, styring... prioritering av ressurser.» Da bør vi huske på at denne ja-fasen er å si ja til dårligere studentøkonomi, til studieordninger som trækker på studentenes interesse for kunnskap og til å tilpasse utdanning og forskning til de mest kortsiktige prognoser for økonomi og produksjon.

Det Norske Partiet

Like interessant er det å opp-dage at Høyres planer for høyere utdanning er sammenfallende med DNAs utdanningspolitikk. I arbeiderpartiets nye handlingsprogram «Ny vekst for Norge» finner vi akkurat den samme vurderingen av opp-gavene for høyere utdanning og forskning. Nemlig en helt markedsstilpasset og konjunkturbestemt utvikling, med samme perspektiv som for Høyre. Privatiseringen av studentøkonomi og av forskningen skjøts for alvor fart i den tid Einar Førde var minister. Det er derfor mye som tyder på at Høyres utdanningspolitikk også er utdanningspolitikk til DNA. Det finnes én statsbærende utdanningspolitikk, nemlig den som tilhører «Det Norske Partiet».

«Lik rett til utdanning». Et sentralt krav gjennom flere student- og elevdemonstrasjoner de siste åra. Men studentenes økonomi og muligheter til å studere har blitt sterkt forverret, og gjør det vanskeligere for de med dårlig råd å ta utdanning. FOTO: BERNT EIDE

Det er kanskje større håp om at det skal bli slutt på inflasjon, sykdom, kriminalitet og krig enn på den negative utviklinga for utdanninga i Norge. Studenter har ingen grunn til å sette opp en fornøyd mine, og

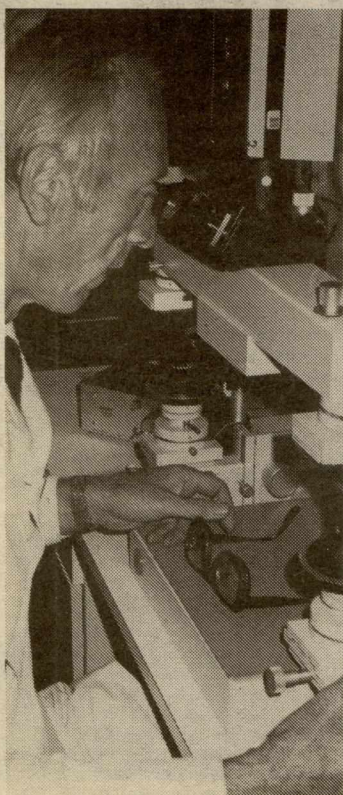
uttrykket på bildet kan kanskje være en sunn reaksjon på Høyres melding om «Høyere utdanning». FOTO: UKJENT

Forskning?

Høyres utdanningsmelding understreker også privatiseringstendensen innenfor forskning. Noe forenklet kan man si at privatiseringstendensen innen forskning skjer på tre forskjellige nivåer — innen selve universitetsstrukturen ved at den anvendte forskningen delvis drives og kjøpes opp av næringslivet, ved at det opprettes flere halvstatlige forskningsinstitusjoner og ved at næringslivet driver mer forskning selv.

Kåre Willochs rådgiver Terje Osmundsen har uttalt seg til Aftenposten om den nye forskningsmeldingen som er varslet: «Forskningspolitikken må bidra til å bryte ned barrierene mellom forskningsmiljøene og næringslivet. Regjeringen vil bl.a. gjøre det lettere for forskere å starte egen næringsvirksomhet på grunnlag av sine ideer. Vi kan også tenke oss flere såkalte etableringsstipendier, økt sirkulasjon av forskere mellom institutter og næringsliv og større adgang for universiteter og høyskoler til å ta oppdragsinntekter.»

I årene som kommer vil det stå harde kamper om utdanninga. Disse kampene vil dreie seg om utdanninga

Forskning, på oppdrag for næringslivet? FOTO: NTB

skal være for kunnskap, innsikt og samfunnskritikk. Denne kampen vil rette seg mot staten og de sterke økonomiske kreftene som driver frem en kortsynt, kunnskapsløs utdanningspolitikk der ansvaret blir lagt på den enkelte..

Finn din egen vri. Hva med studering i friluft?

FOTO: BERNT EIDE

Skal studenter ha råd til barn?

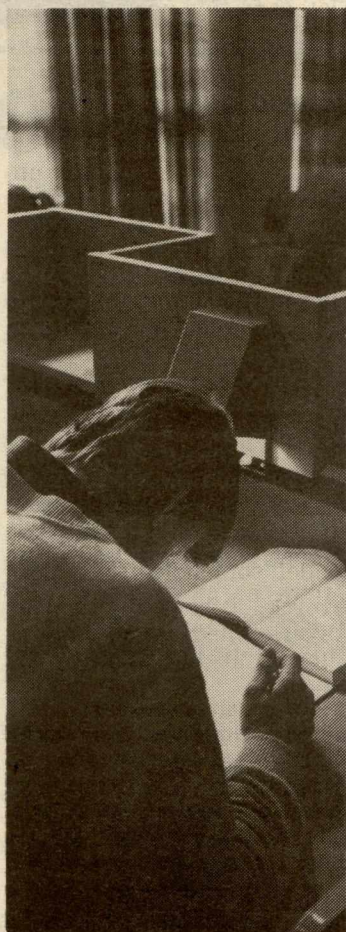
FOTO: KLASSEKAMPEN

Private skoler?

Et annet trekk som også peker frem mot økt privatisering er oppstartingen av flere skoler, særlig innenfor datafag og økonomi. De private skolene kommer...

Arbeidsmarkedssituasjonen og mindre satsing på offentlig utdanning presser studentene inn på private skoler. Om dette skriver Høyre «Det må være et hovedprinsipp at det skal kunne finnes alternativer til de offentlige høyskoler» og «Private høyskoler fleksibilitet og smidighet er derfor en styrke som utdannelsessystemet som helhet kan ha stor fordel av.» Hvem som skal dekke de merutgiftene studentene får som går på private skoler sier Høyre ingenting om. Innstillingen legger eksplisitt vekt på to forhold når det gjelder studieveier: Fleksibilitet og satsing på enkelte fag.

Flere steder i innstillingen poengteres det at den raske teknologiske utviklingen stiller større krav til fleksibel arbeidskraft. Utdanningen skal effektiviseres. Høyre ønsker bl.a. bred faglighet i begynnelsen av studiet og spesialisering til slutt kun for enkelte. Da denne spesialiseringen er svært kostnadskreven kan den skje i utlandet. I innstillingen legges det også vekt på satsing på teknologiske og økonomiske/administrative fag.

Studentene presses inn på private skoler.

FOTO: KLASSEKAMPEN

De går eksplisitt inn for at disse fagene støyres til fordel for lærerskolene og en del sosialfag. Høyre legger i realiteten opp til en total nedlegging av lærerskolene!

Tredve prosent stryk!

Univeristetet i Bergen rystes av en stryk-skandale. Med få unntak har strykeprosenten ved Universitetets eksamener steget faretruende de siste årene. Total strøk 30 prosent av kandidatene som tok eksamen i høstsemesteret 1984. Dette er drøyt 10 prosent over nivået for perioden 1978 — 1982. Og dette er en generell tendens som gjelder alle fakultet.

Verst stilt er Jus med 43 prosent stryk totalt, og hele 52 prosent stryk ved 1. avdelingseksamen. Bare forberedende holdt nivået, men der har det til gjengjeld blitt satt inn ekstra ressurser til undervisningen de siste årene.

Rektor og dekaner slikker sårene og vil granske resultatene. Samtidig er den sedvanlige professorale strid om hvem som forvalter vitenskapen på området i gang.

Varsko

Strykprosentene bør være et varsko for alle som er opp-tatt av utdanningsspørsmål. Og studentene bør forlange umiddelbare tiltak fra universitetsledelsen. Det er sikkert flere årsaker til denne utviklingen, men innerst inne bunner nok det hele i den formen for utdanningspolitikk som DNA og Høyre-regjeringene har ført de siste årene.

Studiefinansieringssystemet er så dårlig at det tvinger flertallet av studentene til deltidsarbeid. I mange år har studentene advart mot faglig nivåsenkning som følge av dette, mens både Einar Førde og Langslets orakel Gunnar Magnus har forsvart deltidsarbeid som et gode. Det er på tide noen gir disse arrogante byråkratene et spark bak!

Skandaløst dårlig

Kvaliteten på mye av undervisningen er skandaløst dårlig. Det har den imidlertid alltid vært. Men nedskjeringene de siste årene har særlig rammet gruppe- og seminarundervisningen ved Univ. i Bergen. Og alle vet at denne formen for to-veiskommunikasjon og diskusjon er den tradisjonelle undervisningsformen overlegen. Ansvar for denne nedskjæringspolitikken ligger hos makthaverne i landet, som sjøl sitter og forvalter statens milliardoverskudd samtidig som de skjærer ned undervisnings-tilbudet til et uforsvarlig lavt nivå.

Universitetsledelsens servile bukking for disse statlige påleggene må sterkt fordømmes. Likeledes må søkelyset rettes mot universitetsledelsens uhyre tafatte linje når det gjelder å få satt i verk effektive tiltak for å

ruste opp den pedagogiske standarden ved universitetet.

Forfall

De faglige miljøene på universitetet er i forfall. Faglig debatt og interesse for teori sykner hen sammen med grunnforskningen. Miljøene splittes opp. Dette er en nødvendig følge av myndighetenes pålegg om omstillinger til mer karetsorienterte studier uten at det skal koste noe særlig. Dette fører og til endring av studentenes faglige interesser. At det faglige nivået blir dårligere, burde ikke forbause. Det ligger som en logisk følge av de to store norske partienes syn på høyere utdanning.

Blant professorer som ikke ønsker gransking av det ansvaret som ligger internt på universitetet, skyldes det på nivåsenkning i skoleverket. I siste nr. av StudVest tar en avstand fra denne forklaringen, men med alt for lettvindte argumenter. Vel finnes det ikke empirisk materiale som kan bevise nivåsenkning. Men uansett er det så mye som tyder på alvorlig svikt i evnen til skriftlig formulering og fremmed-språkkunnskaper hos studentene, at det bør tas alvorlig. På universitetet er mesteparten av eksamene individuelle og skriftlige, samtidig gis det omtrent ingen organisert trening i skriftlig fremstilling. Den eneste vurderingen studentene får tilbake er et tall. Derfor: sjøl om det er svikt lenger nede i skoleverket, bidrar ikke universitetet i det hele tatt til å gjøre saken bedre.

Opprør

Professor Råheim oppfordrer studentene til å gjøre opprør. Det er absolutt på høy tid. Det må rettes skarpe krav både mot ledelsen i departementet og på Universitetet.

— Studentene må forlange at univ.ledelsen aksjoner for å forbedre studentøkonomien.
— Det må umiddelbart settes iverk en styrking av gruppeundervisningen.
— Alle universitetslærere på pedagogiske kurs.

Makthaverne i Norge må nå få føle at de trækker på studentenes viktigste interesse: Nemlig interessen av å tilegne seg kunnskap.

NKS i Bergen

«Hva Må Gjøres» er avisa til Norges Kommunistiske Studentforbund, studentforbundet til AKP (m-l). «Hva Må Gjøres» kommer ut med 3-4 num-mer i året, enten som flak eller hefte. NKS kan treffes på telefon (02) 41 40 32.

Ansvarlig utgiver er Runar Kvernen.

Tredve prosent stryk. Er studentene i Bergen late. Går de andre ting enn å sitte på lesesalen? Får de lønn som fortjent? Nei, mener Bergen NKS, og begrunner i denne artikkelen hvorfor.

FOTO: KLASSEKAMPEN

Jenter må slåss

Jentene er på alle områder i samfunnet. Vi er på universiteta, i industrien, i helse- og sosialsektoren, i skolen, på kjøkkenet, på kontoret. Vi er alle steder! Dette får konsekvenser. Kvinnenes stilling er forskjellig fra mennenes på de fleste områder. Og for å gå fram må vi slåss!

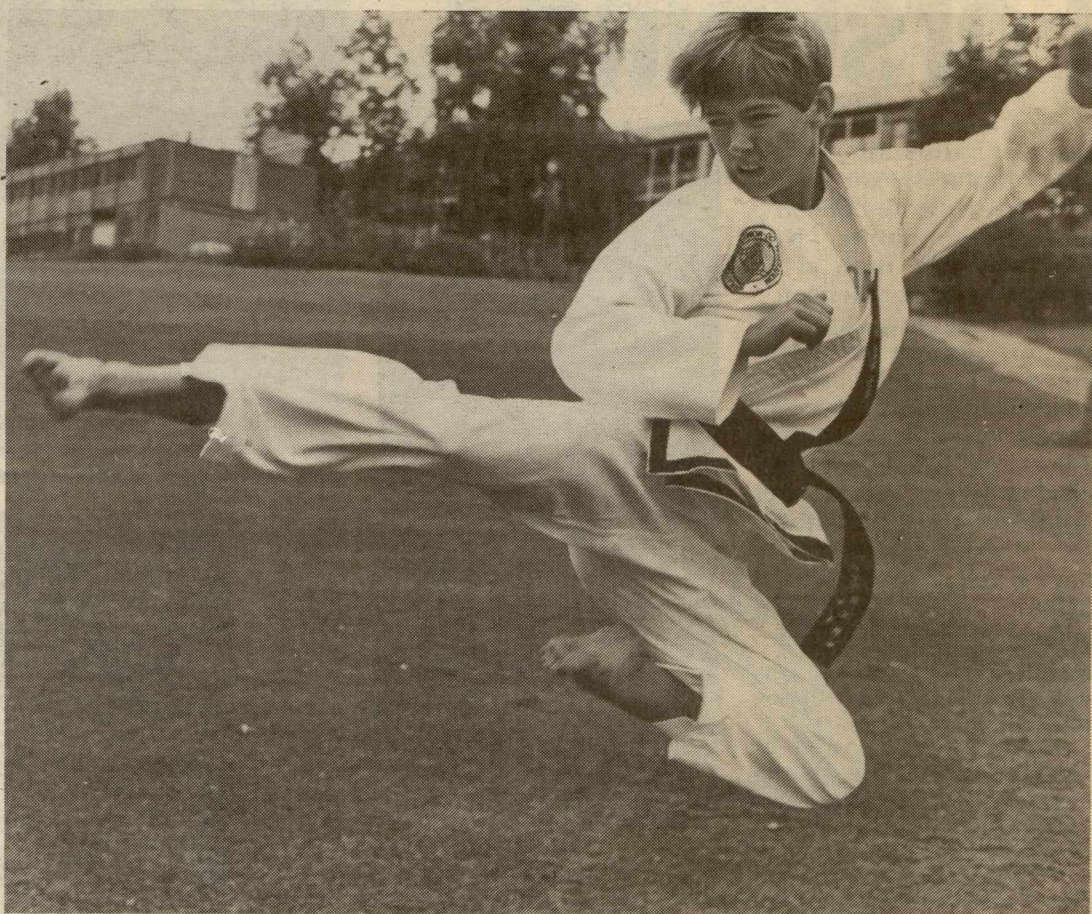
Kvinnene merker undertrykkinga i samfunnet direkte på kroppen. Vi er dobbelt undertrykt, men har også dobbelt grunn til å kjempe for et annet samfunn. Kvinnene er forbanna, vi vil ha et samfunn uten kvinneundertrykking.

Kvinnene utgjør en revolusjonær kraft. Uten at kvinner er med, blir det ingen kommunisme og ingen sosialisme.

Framover

To saker står i fokus i kvinnekampen i dag. Det ene er kampen for kvinners rett til arbeid. Vi er ved starten av en strukturell endring, med ny teknologi. Denne endringen kan true arbeidsplassene til mange kvinner. Det kan også skape en ny arbeidsdeling; kvinnene får de kjedelige rutinejobbene, mens mennene kontrollerer produksjonen.

Kampen for 6-timers dagen er også sentral i kampen for kvinners rett til arbeid. 6 timers daglig arbeidsdag vil gjøre det mulig for mange kvinner som i dag arbeider deltid eller ikke har lønna ar-

Jenter må slåss, om ikke så bokstavelig som på dette bildet ved enhver anledning.

FOTO: KLASSEKAMPEN

beid i det hele tatt, å ha full dags lønna arbeid.

Pornokampen og kampen mot den seksualiserte undertrykkinga er den andre saka i fokus i dag. Kvinnene finner seg ikke i å bli sett på som et høl, og å se utbretta kvinnekropper i kiosker og dagligvarebutikker.

Vi slåss mot ideologien om at kvinnene er annenrangs

mennesker, og at vi er til for å tilfredsstille menns behov på alle måter.

Vi slåss mot en internasjonal gangsterliga som høster inn enorme profitter på salg av kvinner, både gjennom seksuelt slaveri, prostitusjon og pornografi.

NKS slåss

NKS tar del i kvinnekampen.

Vi kjemper mot porno og undertrykking av kvinner på alle områder i samfunnet. Vi setter kvinneundertrykkinga i videre perspektiv, ser den i sammenheng med kapitalismen som system.

Slåss mot kvinneundertrykkinga — meld deg inn i NKS!